

TÜRK-İSLÂM MEDENİYETİ

AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

Kış ve Yaz Dönemlerinde, Yılda İki Kez Yayınlanan
Uluslar Arası Hakemli Bir Dergidir.

Sayı 6/ Yaz

Konya - 2008

Türk - İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi
Türk - İslâm Medeniyeti İlmî Araştırmalar Enstitüsü Yayınıdır.

Konya Ticaret Borsası Başkanı Sayın Mehmet KARA'ya
ve Yönetim kurulu üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Basım Yılı
Temmuz - 2008

Baskı - Cilt
Damla Ofset
www.damlaofset.com.tr

Türk - İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi

Kış ve Yaz Dönemlerinde, Yılda İki Kez Yayınlanan Uluslararası Hakemli Bir Dergidir.

Editörler

Prof. Dr. Mehmet AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ARAS

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Mehmet AYDIN
Prof. Dr. Jean-Louis BACQUÉ-GRAMMONT
Prof. Dr. Danuta CHMÍEŁOWSKA
Prof. Dr. Claudia ROEMER
Doç. Dr. Galip ATASAĞUN
Doç. Dr. Funda TOPRAK
Yrd. Doç. Dr. Dicle AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ARAS

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Mehmet AYDIN (Selçuk Ü.)	Prof. Dr. Adnan ŞİŞMAN (Uşak Ü.)
Prof. Dr. Abdurrahman KÜÇÜK (Ankara Ü.)	Prof. Dr. Taciser ONUK (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Kenan GÜRSOY (Galatasaray Ü.)	Prof. Dr. Mehmet Akif ERDOĞRU (Ege Ü.)
Prof. Dr. Hasan ONAT (Ankara Ü.)	Prof. Dr. Mustafa TAHRALI (Marmara Ü.)
Prof. Dr. Beyhan KARAMAĞARALI (Hacettepe Ü.)	Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Abdülkadir YUVALI (Erciyes Ü.)	Prof. Dr. Hayrani ALTINTAŞ (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Harun GÜNGÖR (Erciyes Ü.)	Prof. Dr. Sevgi Gül AKYILMAZ (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Mustafa ERDEM (Ankara Ü.)	Prof. Dr. Ünver GÜNAY (Erciyes Ü.)
Prof. Dr. Tuncer BAYKARA (Ege Ü.)	Prof. Dr. Nil SARI (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Ömer TURAN (ODTÜ)	Prof. Dr. Azmi ÖZCAN (Sakarya Ü.)
Prof. Dr. Mehmet ŞEKER (Dokuzeylül Ü.)	Prof. Dr. Saffet KÖSE (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Nahide BOZKURT (Ankara Ü.)	Doç. Dr. Mehmet AKGÜL (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Faruk TOPRAK (Ankara Ü.)	Doç. Dr. Ahmet YILMAZ (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Kerim ÇINAR (Selçuk Ü.)	Doç. Dr. İsmail TAŞ (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Cemal SOFUOĞLU (Dokuzeylül Ü.)	Doç. Dr. Funda TOPRAK (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Gönül CANTAY (Mimar Sinan Ü.)	

Yurtdışı Üniversitelerindeki Danışma Kurulu

Prof. Dr. Jean-Louis BACQUÉ-GRAMMONT (Fransa)
Prof. Dr. Claudia ROEMER (Avusturya)
Prof. Dr. Muhammed HARB (Mısır)
Prof. Dr. Avraham ELQAYAM (İsrail)
Prof. Dr. Danuta CHMÍEŁOWSKA (Polonya)
Prof. Dr. Macide MAHLUF (Mısır)
Prof. Dr. Liliane VANA (Fransa)
Prof. Dr. Jacob LANDAU (İsrail)
Prof. Dr. Masataka TAKESHITO (Japonya)
Prof. Dr. Thierry ZARCONI (Fransa)

Derginin Sahibi

Türk İslam Medeniyeti İlimi Araştırmalar
ve Sosyal Yardım Vakfı

TÜRK SİYASİ TARİHİNDE "BEYAZ İHTİLAL": 14 MAYIS 1950 GENEL SEÇİMLERİ(İZMİR ÖRNEĞİ)

Yrd. Doç. Dr. Filiz ÇOLAK *

Özet: Türk siyasi tarihinde bazı seçimler özel isimlerle anılmaktadır. Örneğin Osmanlı Devleti döneminde 1912'deki Meclis-i Mebusan için yapılan seçimler tarihe "*Sopalı Seçimler*" olarak geçerken, Türkiye Cumhuriyeti'nde çok partili hayata geçişten kısa bir süre sonra yapılan 21 Temmuz 1946'daki genel seçimler de "*Hileli Seçim*" olarak adlandırılmıştır.

CHP'nin 1923'den itibaren kesintisiz devam eden iktidarı 14 Mayıs 1950 seçimleriyle ilk kez el değiştirmiştir. Cumhuriyeti kuran ve geliştiren bir partinin çok partili demokrasinin en doğal sonucuna uyarak iktidarını seçimleri kazanan Demokrat Parti'ye bırakması da bu seçimlerin siyasi literatüre "*Beyaz İhtilal*" adıyla geçmesine neden olmuştur. Bu seçimin yönetimdeki iktidar değişikliğini sağlamasının yanısıra iki önemli özelliği daha vardır; Birincisi, "güvenilir" bir Seçim Kanunu kabul edilerek "*Gizli oy, Açık tasnif*" esasıyla yapılan ilk tek dereceli seçim olması, yani bir başka deyişle muhalefetin (yani Demokrat Parti'nin) iktidar partisinden (CHP'den) 21 Temmuz 1946'da "*Açık Oy, Gizli Tasnif*" esasına göre yapılan ve çeşitli hilelerin karıştırıldığını iddia ettiği seçimlerin rövanşını demokratik bir yolla almasıdır. İkinci ise, politikacıların kapalı salon toplantılarının yanı sıra köylere kadar gidip buralarda açık hava toplantıları düzenleyerek, halkla yakın temaslarda bulunmalarıdır. Bu nedenle 1950 seçim kampanyası, gerek iktidar partisi gerekse muhalefet partileri açısından çok hareketli geçmiştir.

Bu çalışmada, 14 Mayıs 1950 seçimleri, Demokrat Parti'nin kalesi olarak kabul edilen İzmir şehri örneği ile işlenmiştir. Çünkü bu seçim yukarıda da bahsettiğimiz gibi kamuoyunda 21 Temmuz 1946 seçiminin bir rövanşı olarak görülmekteydi. 21 Temmuz seçimleri İzmir'de bir hayli olaylı geçmiştir. Şehir halkı arasında, iktidar partisinin seçime hile karıştırdığı ve oylarının güvenliğinin sağlanamadığı inancı hakimdir. İşte bu nedenle İzmir halkı, iktidar partisine cevabını sandıkta verebilmek arzusuyla 14 Mayıs 1950 seçimini büyük bir heyecanla beklemiştir. Aynı zamanda Demokrat Parti'nin kurucularının (Özellikle Celal Bayar'ın ve Adnan Menderes'in) İzmir şehriyle bağlantılı isimler olmaları nedeniyle şehri sık sık ziyaret etmeleri ve İzmir'in geleneksel Batıya dönük özelliği 14 Mayıs 1950 seçimlerinde Türk siyasetinin nabzının bu şehirde atmasına neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, İzmir, Seçim, Beyaz İhtilal, 14 Mayıs 1950

* Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

"THE WHITE REVOLUTION" IN TURKISH POLITICAL HISTORY:
14 May 1950 ELECTIONS (Izmir Case)

Abstract: Some elections in Turkish political history are remembered with special names. For instance, 1912 Parliament (Meclis-i Mebusan) elections are called "Clubbed Elections (*Sopalı Seçimler*)" while 21 July 1946 elections, held right after the transition to multiparty democracy, are named as "sham elections (*Hileli Seçim*)".

The CHP (Republican People's Party) held the office without interruption beginning from 29 October 1923 to 14 May 1950 when, for the first time, a new political party accessed to power. The handover of the power by the CHP, which established and institutionalized the Republic, to the DP (Democrat Party) as a natural result of a democratic process in a multiparty democracy was called "the White Revolution" in political literature. Besides the historical handover, this election was also important for two more reasons. Firstly, it was the first "**one-round election**" which was held on the basis of "secret ballot-open count principle" which was considered to be a democratic retaliation of 21 July 1946 elections when the ruling party (CHP) stipulated an "open ballot-secret count" election which raised doubts of "rigged elections". Secondly, politicians, for the first time, made close contacts with the common people in towns and villages in open air meetings rather than party meetings in the conference halls in big cities. Therefore, both the ruling party and the opponent parties had to be relatively more active in 1950 elections.

This study analyzes the elections of 14 May 1950, particularly focusing on Izmir case, which was, then, considered to be "the fortress of the Democrat Party". Since the elections, as mentioned before, were regarded as a retaliation of 21 July 1946 elections, the electoral process caused much distress in Izmir. The people of Izmir were almost convinced that the party in power had already set up a "sham election" and the elections were not secured. Therefore, they were waiting for the election day to expose a fraud. Moreover, the founders of the Democrat Party (especially Celal Bayar and Adnan Menderes) had close connections with Izmir and visited the city quite often. Symbolizing the modern and changing face of the new Republic, Izmir became the pivotal point of the elections of 14 May 1950.

Key Words: Democrat Party, Izmir, Election, White Revolution, 14 May 1950.

Türk siyasi tarihinde bazı seçimler özel isimlerle anılmaktadır. Örneğin Osmanlı Devleti döneminde 1912'deki Meclis-i Mebusan için yapılan seçimler tarihe "*Sopalı seçimler*" olarak geçerken, Türkiye Cumhuriyeti'nde çok partili hayata geçişten kısa bir süre sonra yapılan 21 Temmuz 1946'daki genel seçimlerde "*Hileli seçim*" olarak adlandırılmaktadır.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'nin 1923'den itibaren kesintisiz devam eden iktidarı 14 Mayıs 1950 seçimleriyle ilk kez el değiştirmiştir. Cumhuriyeti kuran ve geliştiren bir partinin çok partili demokrasinin en doğal sonucuna uyarak iktidarını seçimleri kazanan Demokrat Parti'ye bırakması bu seçimlerin siyasi literatüre "*Beyaz İhtilal*" adıyla geçmesine neden olmuştur.

14 Mayıs 1950'de yapılan millevakili seçiminin yönetimdeki iktidar değişikliğini sağlamasının yanısıra iki önemli özelliği daha vardır; Bunlardan ilki "güvenilir" bir Seçim Kanunu kabul edilerek "Gizli oy, Açık tasnif" esasıyla yapılan ilk tek dereceli seçim olmasıdır. Bir başka deyişle muhalefetin (yani Demokrat Parti'nin) iktidar partisinden (CHP'den) 21 Temmuz 1946'da "Açık Oy, Gizli Tasnif" esasına göre yapılan ve çeşitli hilelerin karıştırıldığını iddia ettiği seçimlerin rövanşını demokratik bir yolla almasıdır. İkincisi, politikacıların kapalı salon toplantılarının yanı sıra köylere kadar giderek buralarda açık hava toplantıları düzenleyerek, halkla yakın temaslarda bulunmalarıdır. Bu nedenle 1950 seçim kampanyası, gerek iktidar partisi gerekse muhalefet partileri açısından çok hareketli geçmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin yenilenmesine 24 Mart 1950 günü karar vermiş ve seçim gününü 14 Mayıs 1950 olarak ilan etmiştir. Demokrat Parti bu tarihi, Doğu Anadolu için mevsim itibarıyla, erken bulduğu cihetle, seçim gününün hiç olmazsa 20 gün kadar bir süre geriye atılmasını istemişse de bu isteğini iktidara bir türlü kabul ettirememiştir. Aynı şekilde seçimlerin emniyet şartları içerisinde yapılmasını sağlamak düşüncesi ile, seçim dönemiyle sınırlı olmak üzere, bir koalisyon kabinesi kurulması yolundaki teklifi de C.H.P tarafından kabul edilmemiştir¹. CHP Hükümeti, 1946 seçimlerinde muhalefeti radyonun yanına yaklaştırmadığı halde bu sefer bütün siyasi partilere radyodan eşit bir surette yararlanma hakkını tanımıştır.

Bu çalışmada, 14 Mayıs 1950 seçimleri, Demokrat Parti'nin kalesi olarak kabul edilen İzmir şehri örneği ile işlenmiştir. Çünkü bu seçim yukarıda da bahsedildiği gibi kamuoyunda 21 Temmuz 1946 seçiminin bir rövanşı olarak görülmekteydi. İzmir'de 21 Temmuz seçimleri olaylı geçmiş ve şehir halkı iktidar partisinin seçime hile karıştırdığına ve oylarının güvenliğinin sağlanmadığı inancını taşımaktaydı. İlan edilen seçim sonuçları karşısında İzmirli Demokratlar gerek Yüksek Seçim Kurulu'na ve Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye gönderilen itiraz dilekçeleriyle gerekse düzenledikleri büyük mitinglerle seslerini duyurmaya çalışmışlarsa da bütün girişimleri sonuçsuz kalmıştır². İşte bu nedenle İzmir halkı, iktidar partisine cevabını sandıkta verebilmek arzusuyla 14 Mayıs 1950 seçimini heyecanla beklemiştir. Aynı zamanda Demokrat Parti'nin kurucularının (Özellikle Celal Bayar'ın ve Adnan Menderes'in) İzmir şehriyle bağlantılı isimler olmaları, şehri sık sık ziyaret etmeleri ve İzmir'in

¹ Prof. Rıfık Salim Burçak , *On Yılın Anıları (1950-1960)* , Ankara-1988, s.40

² Filiz Çolak, "*İzmir'de 21 Temmuz 1946 Seçimleri ve Demokrat Parti* ", *Yeni Türkiye, Cumhuriyet Özel Sayısı*, cilt:23-24/II, Ankara, 1998, ss.1013-1024

geleneksel batıya dönük özelliği 14 Mayıs seçimlerinde Türk siyasetinin nabzının bu şehirde atmasına neden olmuştur.

İzmir'de Seçim Kampanyası

1. Cumhuriyet Halk Partisi

İktidar partisi seçim hazırlıklarını Şubat ayında başlattı. 2 Mart 1950'de CHP İzmir il başkanı *Nazif Çağatay*'ın başkanlığında bir toplantı yaparak partinin ilçelerdeki durumu, seçim hazırlıkları ve faaliyetleri, yapılması gereken işler konuşulmuş ve düzenlenecek gezilerin programı hazırlanmıştır³.

C.H.P.'nin düzenlediği toplantı ve geziler D.P kadar yoğun olmamıştır. Çünkü Halk Partililer, 27 yıllık iktidarlarına güvenerek seçimin kendi lehlerine sonuçlanacağına inanıyorlardı. Partinin düzenlediği toplantı ve geziler şunlardır:

28 Nisan 1950 Cuma, Karantina ocağında kadınlara mahsus toplantı⁴,

28 Nisan 1950 Cuma, Münir Birsal tarafında düzenlenen Bayındır gezisi, Kamuran Örs, Ziya Solakoğlu ve Ali Özkanat tarafından düzenlenen Karaburun gezisi, Orhan Rahmi Gökçe ve Sadık Dağ tarafından düzenlenen Çatalca, Eğlenhoca, Kösedere ve Iğnecik gezisi⁵,

30 Nisan 1950 Pazar, Mehmet Orhon, Nazif Çağatay, İbrahim Bulanalp, Lebit Yurtoğlu ve Şehime Yunus'un katıldıkları miting toplantısı⁶,

2 Mayıs 1950 Salı, Bahçelerarası ocağında Yalılar Kadınlar Kolu tarafından düzenlenen toplantıda Nazmiye Çoşkun ve Fitnat Saltuğ birer konuşma yapmışlardır⁷.

3 Mayıs 1950'de İsmet İnönü İzmir'e gelmiş⁸ ve 4 Mayıs Perşembe günü Cumhuriyet Meydanı'nda bir seçim mitingi düzenlenmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi teşkilatı toplantıya mümkün olduğu kadar çok vatandaşın katılması için tüm önlemleri almışlardı; Miting meydanına gidecek fabrika işçileri işten erken çıkarıldılar, buna karşılık mitinge katılmak istemeyen işçilere ise, işten çıkarılacakları tehtidinde bulundular⁹. Mitingte, Halk Partisi Genel Başkanı olarak konuştuğunu ifade ederek konuşmasına başlayan İnönü, Halk Partisi'nin milletvekili adayları arasında kadınların çok oluşundan kendi partisi lehine hükümler çıkarmış ve Seçim Beyannamesi'nin tahliline geçerek Halk Partisi'nin köy ve köylü davasını izah etmiş, yapılan ve yapılacak olan okulların sayısını nakletmiştir. Daha sonra işçi meselesine temas ederek demiştir ki:

³ Anadolu 29 Nisan 1950

⁴ Yeni Asır 28 Nisan 1950

⁵ Anadolu 29 Nisan 1950

⁶ Demokrat İzmir 1 Mayıs 1950

⁷ Anadolu 3 Mayıs 1950

⁸ Demokrat İzmir 4 Mayıs 1950

⁹ Vatan 5 Mayıs 1950 ; Demokrat İzmir 5 Mayıs 1950

" Bu memlekette çalışma işini ve çalışanların meselelerine birinci derecede bir devlet siyaseti şeklinde görerek, Bakanlar Kurulu'na bir de Çalışma Bakanlığı ilave eden Cumhuriyet Halk Partisi'nin karşısına grev hakkı, hür işçilerin haklı bir talebi olarak bizim karşımıza çıkarılıyor. Grev hakkının bizim bünyemize göre lüzumlu veya lüzumsuz olduğunu mevzuunu da münakaşa etmeyi acele ve faydasız buluyorum. " 10

İnönü'nün bu seçim konuşması Demokratlar tarafından da dikkatle takip edilmiştir. DP nutku, ümitsizliğin bir ifadesi olarak değerlendirilmiş ve artık İnönü'nün partisini yavaş yavaş muhalefete hazırladığının bir belirtisi olarak kabul etmişlerdir 11.

2. Demokrat Parti

DP, İzmir'deki seçim kampanyasını, iktidar partisinden önce, 28 Ocak 1950'de yapılan partinin İl Kongresi'nde açmıştır. Oysa bu tarihte henüz daha seçimlerin ne zaman yapılacağı bile belli değildi. Dolayısıyla İzmirli Demokratların seçim kampanyasını bu kadar erken bir tarihte başlatmaları bu seçime ne kadar önem verdikleri ve heyecanla beklediklerinin somut bir ifadesi olmaktadır.

İzmir'de DP'nin seçim kampanyasının temelinde, toplantılar ve çevre ilçelere geziler düzenlenerek halkla yakın ilişkiler kurmak gelmektedir. Böylece Demokratlar, halkın ayağına kadar giderek, onlara iktidar partisinin tersine ne kadar değer verdiklerini bizzat göstermek istemişlerdir.

a. Toplantılar : İzmir İl İdare Kurulu'nun seçim hazırlıklarına resmen 28 Ocak 1950'de başladığını yukarıda belirtmiştik. Ancak bu tarihten önce partinin düzenlediği ocak toplantılarında da en önemli konuyu yine seçimler oluşturmaktaydı. Örneğin 1 Ocak 1950'de Güney mahallesindeki parti ocağında düzenlenen toplantıya Hüsamettin Petek, Haydar Dünder ve Rauf Onursal gibi İzmir'in tanınmış Demokrat Partilileri katılmıştır. Bu toplantıda Hüsamettin Petek : "1950 yılının Türk milleti için mutlu bir yıl olacağını ve Demokrat Parti'nin mutlaka zafere ulaşacağını", Haydar Dünder: "Bu dava şahsın veya zümrenin değil, bütün bir milletin davasıdır. Zaman hatıraları siler, acıyı da tatlıyı da unutturur. Cumhuriyet Halk Partisi'nden bekâya kalmış nice hatıralarımız mevcuttur." ve Rauf Onursal ; "Bugün hesap mekiinde Demokrat Parti değil, Cumhuriyet Halk Partisi vardır. Fakat biz maziye soracak değiliz "12 gibi ifadelerle bir yandan yaklaşan seçimin önemini vurgularlarken diğer yandan da 21 Temmuz seçimlerini hatırlatmaktadırlar.

23 Ocak 1950'deki Dibekbaşı Ocağı'ndaki toplantıda ise Halim Alanyalı ve Osman Kapani 1950 seçimlerinin mana ve ehemmiyetini ve seçimlerin 1946

10 Anadolu 5 Mayıs 1950 ; Demokrat İzmir 5 Mayıs 1950

11 Yeni Asır 6 Mayıs 1950 ; Vatan 6 Mayıs 1950 ; Cihat Baban, " İnönü'nün Dünkü Nutku " Demokrat İzmir 6 Mayıs 1950

12 Demokrat İzmir 2 Ocak 1950

seçimlerine asla benzemeyeceğini bu nedenle, seçim kampanyasında partinin faal üyelerinin nasıl çalışması gerektiğine vurgu yapmıştır¹³.

Seçim kampanyası çerçevesinde DP İzmir İl İdare Kurulu'nun düzenlediği toplantılar ise şunlardır ;

15 Şubat 1950'de İkiçeşmelik Bucağı'ndaki toplantıya Adnan Düvenci, Şeref Balkanlı, Cemil Tuğaltay ve Reşat Hızinoğlu katılmışlardır. Adnan Düvenci yaptığı konuşmada yeni seçim Kanunu'nun 1946 senesinde yapılan seçimlerde görülen aksaklıkları bertaraf ettiğini, evvelce yapılmış türlü baskı ve hilelerin 1950 senesinde yapılamayacağını, ancak hazırlanan ve kabul edilen bu kanunun tam olarak tatbik edilmesinin zaruri olduğunu ifade etmiştir¹⁴.

26 Şubat 1950'de Kahramanlar Ocağı'ndaki toplantıda Abidin Tekön ve Hüsamettin Petek katılmışlardır. Hüsamettin Petek konuşmasında, bilhassa seçime temas etmiş ve DP'nin dört senelik muhalefet döneminde çektiği sıkıntıları anlatmıştır. Abidin Tekön'de işçi meselesi hakkında uzun bir izahatta bulunmuştur¹⁵.

28 Şubat 1950'de İkiçeşmelik Bucağı'nda yalnız kadınlara mahsus bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda İkiçeşmelik bucak başkanı Sami Kılıç, insan hakları ve kadınların toplumdaki rolleri hakkında bir konuşma yapmıştır¹⁶.

24 Mart 1950'de il merkezinde teşkilat temsilcileri seçim arifesinde alınması lazım gelen kararları görüşmüştür. Toplantıya bizzat Adnan Menderes de katılmış ve etraflı bir konuşma yapmıştır¹⁷.

2 Nisan 1950'de Soğukkuyu Ocağı'nda Karşıyakalı demokrat vatandaşların iştirak ettiği toplantıda Demorat Parti'nin büyük seçim arifesindeki rolü, milletvekili aday yoklamasının mahiyetini belirten konuşmalar yapılmıştır¹⁸.

13 Nisan 1950'de İzmir İl İdare Kurulu, Ankara Palas Otel'i'nde "*Seçim Kanunu Tadilinde Prensipler Neler Olmalıdır?*" konulu bir toplantı yaptı. Toplantıyı DP İzmir İl Başkanı Ekrem Hayri Üstündağ açmış ve yaklaşan seçimlerde halkı bilinçlendirmek için böyle bir toplantı düzenlendiğini izah etmiştir. Konuşmalar daha ziyade Seçim Kanunu üzerinde cereyan etmiştir¹⁹.

15 Nisan 1950'de Güney Ocağı'ndaki toplantıda seçim mevzuu üzerinde hararetle konuşmalar yapılmıştır. Sadık Giz, DP'nin 4 senedenberi sarfettiği gizemli gayreti anlatmış ve şimdi bunun sonucuna ulaşmak zamanının geldiğini belirtmiştir²⁰.

---

¹³ Demokrat İzmir 24 Ocak 1950

¹⁴ Demokrat İzmir 16 Şubat 1950

¹⁵ Demokrat İzmir 27 Şubat 1950

¹⁶ Yeni Asır 1 Mart 1950 ; Halkın Sesi 1 Mart 1950

¹⁷ Yeni Asır 25 Mart 1950

¹⁸ Demokrat İzmir 3 Nisan 1950

¹⁹ Demokrat İzmir 14 Nisan 1950

²⁰ Yeni Asır 16 Nisan 1950

20 Nisan 1950'de Atilla Ocağı'ndaki toplantıyı ocak başkanı Ahmet Pekkanlılar açmıştır. Müteakiben İbrahim Vural 1950 seçimlerinin mana ve önemini belirten bir konuşma yapmıştır. Toplantıya DP'nin İzmir milletvekili adaylarından Şevket Bilgin'de katılmış ve " 27 yıldan beri yukarıdan gelecek bir irşad, vatandaş hak ve hürriyetlerinin verilecek zamanı beklediğini ve bunu ergeç alacağını " belirtmiştir. Daha sonra sözü Sadık Giz almış ve milletin bir kül halinde davasını zafere ulaştıracağına inandığını söylemiştir ²¹.

22 Nisan 1950'de Altay, Tecik ve Zeytinli Ocaklarında düzenlenen toplantılarda Haydar Dünder, Behzat Bilgin ve Muhiddin Erener hazır bulunarak bir seçimin mana ve ehemmiyetini belirten konuşmalar yapmışlardır ²².

23 Nisan 1950'de Eşrefpaşa ilçe kurulu Eşrefpaşa çocuk bahçesinde bir miting düzenlemiştir. Toplantıda Selahattin Akçiçek, Ahmet Özdoruk, Şeref Balkanlı, Abidin Tekön, Mehmet Aldemir, Sadık Giz ve Behzat Bilgin birer konuşma yapmışlardır. *Selahattin Akçiçek, Ahmet Özdoruk ve Şeref Balkanlı*; 1950 seçimlerinin ehemmiyeti hakkında, *Abidin Tekön*; işçi meselesi konulu, *Mehmet Aldemir*; çiftçi davası ve köylünün yaşam seviyesi konulu, *Sadık Giz*; Halk Partisi'nin köylü ve ziraat davalarını daima ihmal ettiği için memlekette esaslı bir zirai kalkınma yapmak lazım geldiği konusunda ve *Behzat Bilgin*'de istibdat ve demokrasinin geniş bir tanımlaması konusunda konuşmuşlardır ²³.

26 Nisan 1950'de Orhaniye ve Güzelyalı Ocakları'nda toplantılar düzenlendi. Orhaniye Ocağı'nda Rıza Akıncı ve Saim Tümtürk konuşma yapmışlardır ²⁴.

28 Nisan 1950'de Dolaplıkuyu ocağında düzenlenen toplantıda Cemil Tuğaltay ve Haydar Dünder seçim kampanyasında CHP'nin yaptığı propagandaları anlatmışlardır²⁵.

30 Nisan 1950'de Karşıyaka Deniz Bostanlığı Ocağı'ndaki toplantıya Şeref Balkanlı ve Behzat Bilgin katılmışlardır. Şerif Balkanlı; Demokrat Parti'nin memlekette tesisine amil olduğu hürriyet mefhumunu açıklarken Behzat Bilgin; Demokrat Parti'nin 14 Mayıs'ta zafere ulaşacağını kesin olduğunu belirten birer konuşma yapmışlardır ²⁶.

4 Mayıs 1950'de Bornova'da DP'li bayanlar tarafından düzenlenen toplantıda Haydar Dünder, Vafi Menteş ve Mehmet Aldemir konuşmuşlardır ²⁷.

7 Mayıs 1950'de Bornova'da büyük bir açık hava toplantısı düzenlendi. DP İzmir milletvekili adaylarından Halide Edip Adıvar'ın katıldığı toplantıda

---

²¹ Demokrat İzmir 21 Nisan 1950

²² Yeni Asır 23 Nisan 1950

²³ Yeni Asır 24 Nisan 1950

²⁴ Halkın Sesi 27 Nisan 1950

²⁵ Demokrat Parti 29 Nisan 1950

²⁶ Halkın Sesi 1 Mayıs 1950

²⁷ Yeni Asır 5 Mayıs 1950

açış konuşmasını bucak başkanı Osman Acun yaptı. Daha sonra sözü Mehmet Aldemir almış ve şunları söylemiştir; "Bundan evvel İzmir'e gelişlerinde İnönü bize 19.000 oy kazandırmıştı. Bu gelişlerinde ise onlara 10 Mayıs Çarşamba günü aynı meydanda cevap verme imkanını verdik. 27 yıldan beri memleketi idare edemeyenler, bundan sonrada edemezler. Bunun için 14 Mayıs'ta millet onları atacak, yerlerine hürriyet yolcularını getirecektir." Hüsamettin Petek ise; "İnönü diyar diyar dolaşarak kendini beğendirmek için ne lazımsa yapıyor. Fakat İnönü, hangi İnönü olarak dolaşıyor ve kendini bu kadar beğendirmeye çalışıyor? Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İnönü olarakda.... Eğer böyle ise, O, demokrasi ile alay eden bir heykel manzarası arz ediyor..." ve Halide Edip ; "Türk milletinin bugünkü davası İstiklal mücadelesindeki kadar, hayati ve mukaddesdir. Fakat bu, kanla, ihtilalle halledilecek bir dava değildir, uzun vadeli bir davadır. Bunu halledebilmek için, hepimiz nefsimize galebe çalmak, imkan dairesinde işbirliği yapmak mecburiyetindeyiz."²⁸ şeklinde konuşmuştur.

8 Mayıs 1950 pazar günü iki önemli toplantı yapıldı. İlk toplantı saat 18.00'de DP il merkezinde İl Başkanı Ekrem Hayri Üstündağ'ın düzenlediği basın toplantısıdır. Üstündağ gazetecilerle yaptığı mülakatta, Halk Partisi'nin DP'ye karşı giriştiği propagandaları anlatmıştır. İkinci toplantı saat 21.00'de Fuar Gazinosu'nda Halide Edip'in iştirakiyle yapılmıştır . Bu toplantıda Adıvar tarafından demokrasinin çeşitli tanımları yapılmıştır²⁹.

b. Geziler :

İl İdare Kurulu'nun seçim kampanyasında geziler de önemli bir yer tutmaktadır. Bu gezilerde il ve ilçe idare kurulu üyeleri ve Demokrat Parti'nin İzmir milletvekili adayları halka kendilerini yakından tanıtma imkanı bulmuşlardır. Düzenlenen geziler ve katılanlar şunlardır :

9 Şubat 1950 Perşembe günü, Dikili ve Bergama, Osman Kapani, Mehmet Aldemir ve Haydar Dünder ³⁰.

11 Şubat 1950 Cumartesi günü, Küçük Menderes, Pertev Arat, Mehmet Aldemir ve Haydar Dünder ³¹.

13 Şubat 1950 Pazartesi, Karaburun ve Urla, Pertev Arat, Haydar Dünder ve Mehmet Aldemir ³².

15 Şubat 1950 Çarşamba, Emiralem, İl İdare Kurulu üyeleri ³³.

26 Şubat 1950 Pazar, Selçuk ve Kuşadası - İl idare kurulu üyeleri ³⁴.

19 Mart 1950 Pazar, Bayındır, Rauf Onursal ³⁵.

²⁸ Demokrat İzmir 8 Mayıs 1950 ; Halkın Sesi 8 Mayıs 1950

²⁹ Demokrat İzmir 9 Mayıs 1950

³⁰ Halkın Sesi 10 Şubat 1950

³¹ Demokrat İzmir 11 Şubat 1950

³² Demokrat İzmir 13 Şubat 1950

³³ Demokrat İzmir 15 Şubat 1950

³⁴ Demokrat İzmir 27 Şubat 1950

20 Mart 1950 Pazartesi , Selçuk, Osman Kapani ve Sadık Giz ³⁶.

22 Mart 1950 Çarşamba , Torbalı , Mehmet Aldemir, Rauf Onursal ve Sadık Giz .

23 Mart 1950 Perşembe, Bergama ve Zeytinlik, Haydar Dünder, Hüsamettin Petek ve Feyyaz Tekant ³⁷.

24 Mart 1950 Cuma, Cumaovası, Vasfi Menteş, Rauf Onursal, Halim Alanyalı, Sadık Giz, Şeref Balkanlı, Muzaffer Balaban ve Reşat Hızıroğlu ³⁸.

26 Mart 1950 Pazar, Seferihisar, Osman Kapani, Vasfi Menteş, Hüsamettin Petek, Haydar Dünder, Muhiddin Erener, Muzaffer Balaban, Şeref Balkanlı ve Ahmet Özdoruk ³⁹.

30 Mart 1950 Perşembe, Menemen, Sadık Giz, Rauf Onursal, Osman Kapani, Pertev Arat, Hüsamettin Petek, Dünder Başer, Mehmet Aldemir, Raşit Gökkaya, Ahmet Özdoruk ve Reşat Çelebi ⁴⁰.

31 Mart 1950 Cuma, Bergama , Rauf Onursal, Halim Alanyalı, Mehmet Aldemir, Sadık Giz, Şeref Balkanlı, Muzaffer Balaban ⁴¹.

9 Nisan 1950 Pazar, Kemalpaşa, Muzaffer Balaban, Mehmet Aldemir, Sadık Giz, Şeref Bakanlı ve Kamil Türeç ⁴².

16 Nisan 1950 Pazar, Torbalı, Sadık Giz, Behzat Bilgin ⁴³.

16 Nisan 1950 Pazar , Değirmendere, Seydiköy , Bulgurca, Yeniköy ve Gölcük , Mehmet Aldemir, Şeref Balkanlı ve Ahmet Özdoruk ⁴⁴.

23 Nisan 1950 Pazar, Bornova ve köyleri, Mehmet Aldemir, Sadık Giz, Osman Kibar, Yunus Özşimşir, Muhiddin Erener, Ahmet Ünal, Mahir Solak ⁴⁵.

25 Nisan 1950 Salı, Karaburun ve köyleri, Adnan Duvenci, Sadık Giz, Haydar Dünder ve Kamil Türeç .

26 Nisan 1950 Çarşamba, Kiraz , Dünder Başer ve Osman Kapani

28-30 Nisan 1950 Cuma-Pazar, Tire ve köyleri, Rauf Onursal, Haydar Dünder, Mehmet Aldemir, Muhiddin Erener ve Sadık Giz.

29-30 Nisan 1950 Cumartesi-Pazar , Bayındır ve köylerine , Behzat Bilgin ve Abidin Tekön.

---

³⁵ Demokrat İzmir 20 Mart 1950

³⁶ Demokrat İzmir 21 Mart 1950

³⁷ Yeni Asır 23 Mart 1950

³⁸ Demokrat İzmir 25 Mart 1950

³⁹ Demokrat İzmir 27 Mart 1950

⁴⁰ Demokrat İzmir 31 Mart 1950

⁴¹ Yeni Asır 1 Nisan 1950

⁴² Yeni Asır 10 Nisan 1950

⁴³ Yeni Asır 17 Nisan 1950

⁴⁴ Demokrat İzmir 17 Nisan 1950

⁴⁵ Demokrat İzmir 24 Nisan 1950

5-8 Mayıs 1950, Ödemiş, Osman Kapani, Pertev Arat, Haydar Dünder, Sadık Giz ve Mehmet Aldemir ⁴⁶.

4 Mayıs 1950, Ödemiş, Zühtü Velibeşe, Behzat Bilgin, Refik Şevket Ince, Cihat Baban ve Osman Kapani.

5 Mayıs 1950, Bergama, Cihat Baban, Vasfi Mentеш ve Osman Kapani

7 Mayıs 1950, Tire, Behzat Bilgin ve Zühtü Velibeşe.

8 Mayıs 1950, Seferihisar, Behzat Bilgin, Zühtü Velibeşe, Muhiddin Erener, Sadık Giz, Tarık Gürer ⁴⁷.

c. Milletvekili Adaylarının Tespiti :

D.P İzmir İl İdare Kurulu milletvekili adayı olmak isteyenlerin 25-28 Mart 1950 tarihleri arasında başvurularını yapabileceklerini ilan etmiştir ⁴⁸. 17 kişiden oluşan İzmir milletvekilliğinin 14'ünü İl İdare Kurulu 3'ünü Genel Merkez seçecektir.

Basında Şubat ayından itibaren D.P milletvekili adayları üzerinde tahminler yapılmaya başlanmıştır. Yeni Asır Gazetesi "Adaylarınız Kimlerdir?" diye bir anket başlattı. Her gün okuyucularından gelen mektuplar yayınlanarak İzmirliğin kimleri temsilcileri olarak görmek istedikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu listelerde en çok isimleri geçen kişiler şunlar olmuştur: *Ekrem Hayri Üstündağ, Hüsameddin Petek, Rauf Onursal, Muhiddin Erener, Osman Kapani, Cevriye İsmail Uyum, Namık Kılıçoğlu, Feyyaz Tekand, Celal Bayar, Adnan Düvenci, Selahattin Akçiçek, Sadık Giz, Refik Şefik İnce, Dahi Öke* ⁴⁹ dir. DP listesi ilan edildiğinde bu isimlerin bir çoğunun yer aldığı görülmüştür.

2 Nisan'da Alsancak, Eşrefpaşa, Karşıyaka, Yahılar, Bayındır, Bergama, Çeşme, Dikili Foça, Karaburun, Kemalpaşa, Kiraz, Kuşadası, Menemen, Ödemiş, Urla, Seferihisar, Tire, Torbalı ilçelerinde yapılan aday yoklamaları sonucunda tespit edilen listeler il merkezine gönderilmiştir⁵⁰.

İl İdare Kurulu 3 Nisan günü bir toplantı yaparak ilçelerden gelen aday mazbatalarını incelemiştir. Toplantı sonucunda İzmir milletvekili adayları tespit edilmiş ancak bu listeler Genel Merkez tarafından ilan edilene kadar gizli tutulmuştur ⁵¹.

d. Miting

DP seçim kampanyasını 10 Mayıs 1950 günü Cumhuriyet Meydanı'nda yaptığı mitingle noktalandı. Mitingte Genel Başkan Celal Bayar konuşmuştur. Uzun olan konuşmasında Bayar; DP'nin kuruluşundan beri yaptığı mücadeleleri

---

⁴⁶ Yeni Asır 25 Nisan 1950

⁴⁷ Yeni Asır 25 Mart 1950

⁴⁸ Demokrat İzmir 25 Mart 1950

⁴⁹ Yeni Asır Şubat 1950

⁵⁰ Halkın Sesi 3 Nisan 1950

⁵¹ Yeni Asır 4 Nisan 1950

anlatıldıktan sonra işçi meselesinin memleketteki gelişiminden bahsetmiş ve seçim sonucunun kendilerinin lehine sonuçlanacağından emin olduklarını söylemiştir⁵².

3. Millet Partisi

Millet Partisi'nin İzmir'deki seçim hazırlıkları diğer partilerin yanında oldukça sönük kalmıştır. Seçim kampanyasının temelinde rakiplerinde olduğu gibi toplantılar düzenlemek yer almıştır. İlk toplantı 22 Nisan 1950 Cumartesi günü saat 16.00'da Cumhuriyet Meydanı'nda yapılmıştır. Toplantıyı Şahap Göksel Mareşal Fevzi Çakmak'ın son beyanamesini okuyarak açmış müteakiben sıra ile Rasim Aktoğu, Süleyman Külçe, Asım Türker, Vasıf Kısmetli, Mustafa Kentli ve Ahmet Tahtakılıç konuşmuşlardır⁵³.

İkinci büyük toplantı 30 Nisan 1950 Pazar günü Eşrefpaşa Parkı'nda yapılmış ve bu toplantıda Şahap Göksel, Rasim Aktoğu, Ziya Nebioğlu, Vasıf Kısmetli, Rasim Ali Ülğan ve Ali Rıza Şanoğlu birer konuşma yapmışlardır⁵⁴.

4. İzmir Valiliğinin Seçim Hazırlıkları

Valilik seçim esnasında herhangi bir olaya meydan vermemek ve 1946 seçimlerindeki olayları tekrar yaşamamak için hazırlıklara başlamış ve bu amaçla Vali bir beyanname yayımlayarak hazırlıklardan vatandaşları haberdar etmiştir⁵⁵. Daha sonra seçim kurulları oluşturulmuştur. İl Seçim Kurulu başkanlığına Asliye Hukuk Hakimi Servet Tan getirilmiştir⁵⁶. İlçe Seçim Kurulu ise 5. Asliye Hukuk Hakimi Metin Törün'ün başkanlığında Ahmet Özdoruk (D.P), Mithat Orel (CHP), Rasim Atalay (CHP), Sacit Gürsoy (CHP), Kamil Türeñç (DP) ve Osman Sümer (MP) den oluşmuştur⁵⁷.

Seçmen kütükleri Vilayetçe ilan edilmiş olan yerlere 15 Mart'tan itibaren asılmış⁵⁸ ve 21 Mart'a kadar askıda kalmıştır⁵⁹.

İlçe seçim kurulu hergün toplantılar yaparak hazırlıkları gözden geçirmiştir. Sandık kurulu başkanları ve üyeleri tespit edildikten sonra⁶⁰ seçime katılan partilerin kullanacakları oy pusulaları da tespit edilmiştir. Seçimde CHP beyaz kağıt üzerine Altı Ok işaretli oy pusulası, DP beyaz kağıt üzerine DP harfleri ve MP oy pusulası renksiz kağıt üzerine işaretsiz olarak tespit edilmiş-

---

⁵² Özer Şahinkaya, Celal Bayar'ın 1946, 1950 ve 1954 Seçim Kampanyalarındaki Söylev ve Demeçleri , Ankara-1955, s.69-76

⁵³ Yeni Asır 23 Nisan 1950 ; Hür Millet 23 Nisan 1950 ; Demokrat İzmir 23 Nisan 1950

⁵⁴ Hür Millet 5 Mayıs 1950

⁵⁵ Demokrat İzmir 18 Şubat 1950

⁵⁶ Demokrat İzmir 24 Şubat 1950

⁵⁷ Demokrat İzmir 7 Mart 1950

⁵⁸ Demokrat İzmir 16 Mart 1950

⁵⁹ Demokrat İzmir 22 Mart 1950

⁶⁰ Demokrat İzmir 25, 28 Nisan 1950

tir⁶¹. Seçmen kartları da 10 Mayıs 1950'den itibaren seçmenlere dağıtılmak üzere muhtarlıklara gönderilmiştir ⁶².

Adaylar

Cumhuriyet Halk Partisi ⁶³:

Şevket Adalan (Mv)	Şükrü Birgili (Av.)
Münir Birsal (Mv)	Nazif Çağatay (Av)
Sırrı Day (Eski Trabzon mv)	Sedat Dikmen (Mv)
Orhan Rahmi Gökçe (Anadolu Gaz.Yazı İş.Müd.)	Hüseyin Kavalalı (Tüc.)
Reşat Leblebicioğlu (İzmir Belediye Bşk.)	Sait Odyak (Mv)
Mehmet Orhon (C.H.P Divan Üyesi)	Kamuran Örs (Mv)
Cemal Özbek (Tütün İşçileri Sen.Başkanı)	Şerif Remzi Reyent (Tüc.)
Şükrü Saraçoğlu (Eski Başbakan)	Mustafa Yazıcı (Çiftçi)
Şehime Yunus (Mv)	

Demokrat Parti ⁶⁴ :

Refik Şevket İnce (Av., Eski Adalet Bak., DP G.İ.K. Üyesi)	
Halide Edip Adıvar (Prof. Yazar)	Halil Özyörük (Yargıtay I.Bşk.)
Cemal Tunca (Dr., mv)	Cihad Baban (Gazeteci)
Ekrem Hayri Üstündağ (Dr., İzmir İl Bşk)	
Zühtü Hilmi Velibeşe (Av., DP Yüksek Haysiyet Divanı üyesi)	
Avni Başman (M.E.B. Başmüfettişi)	Vasfi Menteş (Em.elçi)
Osman Kapani (Av)	Muhiddin Erener (Av.)
Mehmet Aldemir (Çiftçi)	Sadık Giz (Tüc.)
Necdet İncekara (Ecz.)	Behzat Bilgin (Gaz.)
Tank Gürerk (Ziraat Bank. İzmir Bölge Müd.)	Abidin Tekön (İşçi Sen. Bşk)

Millet Partisi ⁶⁵ :

Rasim Aktoğu (Em.Genr.)	Suphi Batur (Sinop mv)
Mustafa Kentli	Mustafa Çelebi (Tüc)
Harun İlmen (Yük.Inşaat Müh.)	Süleyman Külçe (Yazar)
Vasif Kısmetli (Av)	Nihat Kürşat (Yazar)
Enver Kök (Sinop mv)	Ziya Nebioğlu (Yük.Müh.)
Bahattin Ögüten (Edirne mv)	Rıfat Pullukçu (Fabrikatör)
İhsan Pınar (Vergi Temyiz Komisyonu Bşk)	Ahmet Seyhan (Av)
Tomris Tümer (Yük. Ziraat Müh.)	Rasim Ali Ülgen (Prof.Dr.)

Seçim ve Sonuçları

1950 seçim kampanyası bütün Türkiye'de çok yüksek bir heyecan ortamı içinde geçmiştir. Türk milleti sandık başına, milli iradenini gücünü ispatlamak ve 27 yıllık Halk Partisi iktidarını devirmek kararıyla gidiyordu. İnönü bunu şu

⁶¹ Demokrat İzmir 9 Mayıs 1950

⁶² Demokrat İzmir 9 Mayıs 1950

⁶³ Demokrat İzmir 30 Nisan 1950

⁶⁴ Demokrat İzmir 25 Nisan 1950

⁶⁵ Demokrat İzmir 30 Nisan 1950

suretle dile getirmişti: " Vatandaş, 1950'de bu iktidar ne yapsak gitmez zannediyor-
du. 1950 seçimlerine vatandaş bu itikat ile girdi. " 66

14 Mayıs 1950 Pazar günü yapılan seçimler DP'nin ezici bir üstünlüğü ile sonuçlandı. Türkiye genelinde % 88.5 katılma oranının olduğu seçimlerde D.P 408, C.H.P 69 ve M.P 1 milletvekili çıkartmıştır 67.

İzmir seçimleri sakin ve olaysız geçmiştir. Kayıtlı bulunan 370.282 seç-
menden 321.575'inin oy kullandığı seçimde katılma oranı % 86.84 olmuştur. DP
% 51 (188.476), CHP % 37 (137.622) ve MP % 2 (6.038) oy almıştır 68. DP,
İzmir milletvekilliklerinin tamamını kazanmıştır. Adayların aldıkları oylar şöy-
ledir 69 :

Demokrat Parti

R.Şevket Ince	190.000	H.Edip Adıvar	189.730
H.Özyörük	190.369	C.Tunca	188.032
C.Baban	189.600	A.Başman	188.024
E.H.Üstündağ	189.950	V.Menteş	178.752
O.Kapanı	188.043	M.Erener	187.829
M.Aldemir	187.384	S.Giz	187.668
N.Incekara	187.120	B.Bilgin	188.474
T.Gürerk	188.052	A.Tekön	187.554
Z.H.Velibişe	188.502		

Cumhuriyet Halk Partisi

Ş.Adalan	139.096	Ş.Birgili	137.096
M.Birsel	136.989	N.Çağatay	136.773
S.Day	137.656	S.Dikmen	137.643
O.R.Gökçe	136.576	H.Kavalalı	137.926
R.Leblicioğlu	137.013	S.Odyak	138.418
M.Orhon	136.859	K.Örs	137.878
C.Özbek	136.625	Ş.R.Reyent	138.820
Ş.Şaraçoğlu	138.294	M.Yazıcı	139.650
Ş.Yunus	136.862		

Millet Partisi

Mustafa Kentli	6886	S.Külçe	6019
R.A.Ülgen	6223	R.Aktoğu	6832
H.Ülmen	6647	Z.Nebioğlu	6060
R.Pullukçu	5774	T.Tümer	5787
N.Kürşad	5840	L.Pınar	5972
V.Kısmetli	5845	M.Çelebi	5736
Ş.Laçın	6140	S.Batur	6087
E.Kök	5680	B.Öğütmen	5518
A.Eyhan	5594		

66 Prof.Rıfıkı Salim Burçak, age, s.46

67 Tarık Zafer Tunaya, age, s.690

68 Tarık Zafer Tunaya, age, s.691

69 Ayın Tarihi Mayıs 1950, s.20 ; Demokrat İzmir 18 Mayıs 1950 ; Halkın Sesi 18 Mayıs 1950 ;
Anadolu 18 Mayıs 1950 ; Yeni Asır 18 Mayıs 1950

Sonuçlar ilan edildikten sonra CHP ve DP il başkanları İzmir halkına hitaben birer teşekkür beyannameyi yayınlamışlardır ⁷⁰. E.Hayri Üstündağ il ve ilçe seçim kurulu başkanlarına ayrıca birer teşekkür telgrafi çekmiştir ⁷¹.

Genel Başkan Celal Bayar da, tüm adayların seçilmesini sağlayarak DP'yi destekleyen ve İzmir'in "DP'nin kalesi" olduğunu somut bir biçimde ispatlayan şehir halkına şükranlarını partisinin il başkanlığına gönderdiği şu telgrafla göstermiştir⁷² :

" Demokrat Parti / İzmir

Seçimlerde devleti temsil alacak derecede ekseriyat elde ettik. Bu, şüphesiz teşkilatımızın davaya bağlılığı ve fedakarane çalışmaları ve milletimizin D.P'ye karşı olan itimadının eseridir. Bundan dolayı memnun ve minnettarız. Celal Bayar "

Sonuç olarak İzmir halkı özlemle beklediği seçimlerde beklediği başarıyı elde etmiş ve iktidara 21 Temmuz seçimlerinin faturasını demokratik yoldan ödetmiştir.

Kaynakça:

- 1-Prof. Rifki Salim Burçak , On Yılın Anıları (1950-1960) , Ankara-1988, s.40
- 2-Filiz Çolak, " İzmir'de 21 Temmuz 1946 Seçimleri ve Demokrat Parti ", Yeni Türkiye, Cumhuriyet Özel Sayısı, cilt:23-24/II, Ankara, 1998.
- 3-Cihat Baban, " İnönü'nün Dünkü Nutku " Demokrat İzmir 6 Mayıs 1950
- 4-Özer Şahinkaya, Celal Bayar'ın 1946, 1950 ve 1954 Seçim Kampanyalarındaki Söylev ve Demeçleri , Ankara-1955, s.69-76
- 5-Anadolu 29 Nisan 1950; 3 Mayıs 1950; 5 Mayıs 1950; 16 Mayıs 1950 ; 18 Mayıs 1950
- 6-Yeni Asır 28 Nisan 1950; 6 Mayıs 1950; 1 Mart 1950; 25 Mart 1950; 16 Nisan 1950; 23 Nisan 1950; 24 Nisan 1950; 5 Mayıs 1950; 23 Mart 1950;
- 7-Demokrat İzmir 9 Mayıs 1950; 1 Nisan 1950 ;10 Nisan 1950 ;17 Nisan 1950;25 ;Nisan 1950;25 Mart 1950; Şubat 1950;4 Nisan 1950; 18 Mayıs 1950; 23 Nisan 1950 ; 1 Mayıs 1950; 4 Mayıs 1950;;5 Mayıs 1950; 5 Mayıs 1950;2 Ocak 1950; 24 Ocak 1950;16 Şubat 1950; 27 Şubat 1950; 3 Nisan 1950; 14 Nisan 1950; 21 Nisan 1950; 29 Nisan 1950; 8 Mayıs 1950 ; 11 Şubat 1950;13 Şubat 1950;15 Şubat 1950;20 Mart 1950;21 Mart 1950;25 Mart 1950; 27 Mart 1950;31 Mart 1950;17 Nisan 1950;24 Nisan 1950;25 Mart 1950;3 Nisan 1950;23 Nisan 1950;18 Şubat 1950;24 Şubat 1950;7 Mart 1950;16 Mart 1950 ;22 Mart 1950;25, 28 Nisan 1950;9 Mayıs 1950;9 Mayıs 1950;30 Nisan 1950;25 Nisan 1950;30 Nisan 1950;
- 8-Halkın Sesi 8 Mayıs 1950; Halkın Sesi 1 Mart 1950; 27 Nisan 1950; 1 Mayıs 1950; 10 Şubat 1950
- 9-Vatan 5 Mayıs 1950 ; 6 Mayıs 1950 ;
- 10-Hür Millet 23 Nisan 1950; 5 Mayıs 1950

⁷⁰ Anadolu 16 Mayıs 1950 ; Demokrat İzmir 17 Mayıs 1950

⁷¹ Demokrat İzmir 18 Mayıs 1950

⁷²Anadolu 18 Mayıs 1950 ; Demokrat İzmir 18 Mayıs 1950